

2021/2185(INI)

1.3.2022

СТАНОВИЩЕ

на комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите

на вниманието на комисията по икономически и парични въпроси

относно политиката в областта на конкуренцията – годишен доклад за 2021 г.

(2021/2185(INI))

Докладчик по становище: Андреа Каропо

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите приканва водещата комисия по икономически и парични въпроси да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. припомня, че политиката в областта на конкуренцията е от жизненоважно значение за укрепването и гарантирането на правилното функциониране на единния пазар, тъй като осигурява справедливи и еднакви условия на конкуренция за всички участници на пазара, особено микро-, малките и средните предприятия (МСП), предотвратява нарушаването на конкуренцията, създава условия за растеж на иновативните предприятия и гарантира високо равнище на защита на потребителите, по-ниски цени, по-добро качество и по-голям избор между доставчици и продукти; подчертава освен това, че благосъстоянието на потребителите трябва да остане основна цел на политиката в областта на конкуренцията и че не трябва да се пренебрегват отрицателните външни ефекти, свързани с определени видове производство;
2. подчертава, че правилата на ЕС в областта на конкуренцията следва да допринасят за целите на Съюза, определени в член 3 от Договора за Европейския съюз; счита, че правилата в областта на конкуренцията не следва да възпрепятстват, а да допринасят за целите за устойчивост; подчертава, че правилата в областта на конкуренцията и политиките за устойчивост следва да работят в сътрудничество; приветства подхода на Комисията, според който държавната помощ, прилагането на антитръстовото законодателство и контролът върху сливанията могат да допринесат за постигането на целите на Европейския зелен пакт и Парижкото споразумение; подчертава в този контекст важната роля на сектора на услугите по отношение на прехода към кръгова икономика и изпълнението на тези цели;
3. приветства препоръките на ОИСР от 2021 г. относно неутралността по отношение на конкуренцията и призовава Комисията да поддържа неутралност по отношение на конкуренцията в регулаторната среда на вътрешния пазар;
4. приветства инициирания от Комисията процес на размисъл относно ролята, която политиката в областта на конкуренцията може да играе за подпомагането на екологичния и цифровия преход, както и промишлената стратегия на ЕС; подчертава в тази връзка приемането на насоките относно държавната помощ за климата, опазването на околната среда и енергетиката за периода за 2022 г.¹ през декември 2021 г.;

Подобряване на конкуренцията в сектора на услугите

5. припомня, че услугите представляват най-големият икономически сектор на дейност в ЕС от гледна точка на брутната добавена стойност и че единният пазар на услуги изостава значително от единния пазар на стоки; подчертава, че е

¹ ОВ С 80, 18.2.2022 г., стр. 1.

необходимо да се преодолеят оставащите необосновани пречки пред развитието на единния пазар на услуги, включително чрез прилагането на правилата в областта на конкуренцията; приветства в този контекст съвместната инициатива за вътрешната уредба в областта на услугите, приета от СТО с цел намаляване на бюрокрацията в търговията с услуги;

6. подчертава, че услугите от общ икономически интерес (УОИИ) могат да подлежат на специфични правила за защита на достъпа на гражданите до основни обществени услуги; отбелязва текущата оценка на Комисията относно тези правила за услуги в областта на здравеопазването и социални услуги; отново призовава Комисията да адаптира определението на целевата група за социално жилищно настаняване в правилата относно УОИИ;
7. подчертава, че законодателните предложения следва да се основават на множество елементи, като например данни и най-добри практики; призовава Комисията да продължи да работи по процедурата за уведомяване съгласно Директивата за услугите², която би могла да бъде подобрена;
8. приветства усилията на Комисията да подобри прилагането на правилата за единния пазар на Директивата относно проверката за пропорционалност за регулираните професии³ чрез започване на производство за установяване на нарушение; призовава държавите членки да прилагат надлежно проверката за пропорционалност при налагане на национални правила; подчертава, че липсата на надлежно прилагане на правилата на ЕС относно проверката за пропорционалност би могла в крайна сметка да постави потребителите в неблагоприятно положение под формата на прекомерни цени, да подкопае развитието на иновативни услуги или дори да доведе до по-нисък достъп до услуги;

Правила в областта на конкуренцията на цифровия единен пазар

9. припомня значението на цифровия единен пазар на ЕС при осигуряването на възможност за технологичните дружества лесно да достигнат до нови клиенти и да се конкурират в международен план;
10. подчертава, че е важно да се гарантира ефективно регулиране на цифровите пазари, и в този контекст подчертава текущите преговори относно Законодателния акт за цифровите пазари⁴; отбелязва в тази връзка, че предварителната регулаторна намеса цели да се отстранят пропуските в последващото прилагане на законодателството в областта на конкуренцията; подчертава, че правата и благосъстоянието на потребителите трябва да бъдат запазени и по възможност подсилени както онлайн, така и офлайн;
11. припомня, че данните са източник на значителна икономическа мощ и ливъридж;

² Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар. ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 36.

³ Директива (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. относно проверката за пропорционалност преди приемането на ново регулиране на професии. ОВ L 173, 9.7.2018 г., стр. 25.

⁴ Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно достъпни и справедливи пазари в цифровия сектор (Законодателен акт за цифровите пазари). COM(2020)0842.

приветства оценката на известието относно определянето на пазара с цел по-добра оценка на цифровите пазари и счита, че непаричните фактори следва да бъдат взети предвид при определянето на цифровите пазари;

12. отбелязва, че по-големите цифрови участници могат да имат достъп до по-големи количества концентрация на данни, което би могло да засегне конкуренцията с по-малките участници; изисква от Комисията да вземе предвид този фактор при оценяването на господстващото положение на пазарите;
13. подчертава, че е важно да се пристъпи бързо към преговори по Законодателния акт за цифровите услуги⁵, за да се гарантира хармонизация на цифровия единен пазар на ЕС и да се избегнат пречките пред търговията;

Придобивания с цел ликвидирание (killer acquisitions)

14. подчертава, че правилата за контрол върху сливанията следва да вземат предвид т.нар. „придобивания с цел ликвидирание“ (killer acquisitions) от страна на участници с господстващо положение на единния пазар, включително цифровите пазари; приветства насоките на Комисията относно прилагането на механизма за препращане, посочен в член 22 от Регламента за сливанията, по отношение на определени категории случаи⁶, които имат за цел да затворят „вратичката“, свързана с придобиванията с цел ликвидирание в областта на контрола върху сливанията; подчертава факта, че придобиванията с цел ликвидирание може също така да засегнат достъпността и справедливостта на цифровия единен пазар и да имат пагубно въздействие върху избора на потребителите; подчертава в тази връзка значението на Законодателния акт за цифровите пазари за предотвратяването на придобивания с цел ликвидирание от страна на дружества, определени за „пазачи на информационния вход“, както и че контролът върху сливанията следва да бъде оценяван съгласно правилата на Регламента за сливанията⁷; изразява съгласие, че оптималната политика следва също така да вземе предвид въздействието си върху степента на иновациите;
15. отбелязва, че секторът на потребителския интернет на нещата ще се разрасне значително през следващите години, но признава, че в този сектор все още съществуват недостатъци, като например липсата на оперативна съвместимост, което би могло да намали конкуренцията и избора на потребителите; призовава Комисията да изготви задълбочен анализ на такива потенциални въздействия върху вътрешния пазар, включително анализ на разходите и ползите от всяка регулаторна намеса; приветства секторното проучване на Комисията относно интернет на нещата и призовава Комисията при необходимост да предприеме допълнителни действия по отношение на стандартите, преносимостта на данните и достъпа;
16. отбелязва, че Регламентът за групово освобождаване на вертикални

⁵ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно единния пазар на цифрови услуги (Законодателен акт за цифровите услуги). COM(2020)0825.

⁶ ОВ С 113, 31.3.2021 г., стр. 1.

⁷ Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия (Регламент за сливанията на ЕО). ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1.

споразумения⁸ и свързаните с него Насоки относно вертикалните ограничения⁹ не са адекватно адаптирани към последните развития на пазара, по-специално ръста на онлайн продажбите и онлайн платформите; отбелязва също така, че понастоящем Комисията работи по предложението си за по-добро адаптиране на регламента и насоките; подчертава, че съществуват опасения по отношение на сектора на дълготрайните стоки, където производителите се конкурират пряко с дистрибуторската мрежа, изменяйки договорните условия на вертикалното отношение на дистрибуцията, което поставя дистрибуторите в неблагоприятно конкурентно положение и изтласква МСП от пазара; подчертава, че цифровизацията на сектора на дълготрайните стоки също поражда опасения по отношение на конкуренцията; призовава Комисията да гарантира, че при всяко бъдещо преразглеждане се вземат предвид злоупотребата със споразуменията за селективна дистрибуция, етикетирането и други мерки за предотвратяване на закупуването, дистрибуцията и препродажбата на стоки през граница;

17. счита, че разграничението, направено в проекта на насоки относно преразглеждането на Регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения, между поддържането на препродажна цена, нарушаващо функционирането на пазара, и минималната рекламирана цена, която би могла да бъде разрешена при определени обстоятелства и условия, би могло да представлява инструмент за подпомагане на МСП да издържат на агресивната ценова конкуренция на онлайн пазарите; призовава Комисията за тази цел да изясни в насоките условията, при които минималната рекламирана цена не представлява поддържане на препродажна цена;
18. освен това подчертава необходимостта от привеждане в съответствие на разпоредбите на Общия регламент за групово освобождаване¹⁰ с целите на политиката на ЕС, за да се гарантира съгласуваност на политиката; приветства факта, че проектът на преразгледания Общ регламент за групово освобождаване признава също така мерките за възобновяемата енергия и опазването на биологичното разнообразие; подчертава обаче, че следва да бъдат определени ясни, строги и приложими критерии и цели за разрешаване на държавна помощ за нисковъглероден водород;
19. отново призовава Комисията да разгледа антиконкурентното въздействие на териториалните ограничения на доставките с оглед на постигането на напълно функциониращ единен пазар и потенциалните ползи от него за потребителите; повтаря, че териториални ограничения на доставките могат да възникнат чрез различни практики като: отказ от доставка, заплаха от спиране на доставките за определен дистрибутор, ограничаване на наличните количества за продажба, необяснено диференциране на продуктовата гама и цените между държавите членки или ограничаване на езиковите опции върху опаковката на продукта;

⁸ Регламент (ЕС) № 330/2010 на Комисията от 20 април 2010 г. за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики. ОВ L 102, 23.4.2010 г., стр. 1.

⁹ ОВ С 130, 19.5.2010 г., стр. 1.

¹⁰ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора. ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1.

20. припомня предишния си призив към Комисията да наблюдава и премахва необоснованото блокиране на географски принцип и други пречки, които продължават да съществуват пред трансграничните онлайн продажби, както беше установено в първия краткосрочен преглед на Регламента относно блокирането на географски принцип¹¹; в този контекст признава започването на диалог със заинтересованите страни;

Държавна помощ

21. отбелязва продължаващото въздействие на пандемията от COVID-19 върху икономиката на ЕС и рисковете и възможностите, които тя поражда за вътрешния пазар; приветства решението на Комисията да удължи срока на действие на временната рамка за държавна помощ до 30 юни 2022 г.; подчертава временния характер на тези мерки и че трябва да се вземат предвид необходимите предпазни мерки за запазване на еднаквите условия на конкуренция в рамките на единния пазар, като се има предвид, че тези мерки не следва да породят ефект на срутване; изисква от Комисията да гарантира, че мерките са пропорционални на действителните потребности, като например насърчаването на конкурентоспособността и запазването на работните места, и не поставят под въпрос правата на потребителите; приканва Комисията да обмисли възможността за удължаване на срока на действие на тези мерки, докато стабилното възстановяване на европейската икономика като цяло бъде потвърдено от солидни доказателства;
22. призовава Комисията да подобри прозрачността на процеса на оценка на държавната помощ, който следва да включва ясна обосновка, описание на държавната помощ и измерими показатели, които позволяват последващо наблюдение и оценка; поради това подчертава необходимостта от последващо наблюдение на ефективното изпълнение на приетите случаи на държавна помощ; счита, че следва също така да се оповестят резултатите от фазата на консултации;
23. подчертава въздействието на граничния контрол поради пандемията от COVID-19, но също така и на контрола на националните граници на държавите членки, които не са в Шенгенското пространство, върху свободното движение на продукти, и рисковете и пречките, които породят за конкуренцията, особено за МСП; призовава Комисията и държавите членки да анализират ситуацията, да отстранят всички пречки и да завършат единния пазар;
24. приветства усилията на Комисията за наблюдение и подпомагане на държавите членки в усилията им да включат Директивата „ЕМК+“¹² в националното законодателство и настоятелно призовава Комисията да засили още повече ролята на мрежата на европейските потребителски центрове (ECC-Net); отново призовава

¹¹ Регламент (ЕС) 2018/302 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2018 г. за преодоляване на необоснованото блокиране на географски принцип и на други форми на дискриминация въз основа на националността, мястото на пребиваване или мястото на установяване на клиентите в рамките на вътрешния пазар. ОВ L 60I, 2.3.2018 г., стр. 1.

¹² Директива (ЕС) 2019/1 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за предоставяне на правомощия на органите по конкуренция на държавите членки, за да бъдат по-ефективни в правоприлагането, и за гарантиране на правилното функциониране на вътрешния пазар. ОВ L 11, 14.1.2019 г., стр. 3.

Комисията да проведе проучване дали е необходим орган на ЕС за защита на потребителите;

25. призовава Комисията да адаптира правилата в областта на конкуренцията и да гарантира тяхното прилагане в енергийния сектор, за да се улесни постигането на Енергийния съюз, да се насърчат европейските участници и да се защити сигурността и издръжливостта на енергийните доставки в Европейския съюз, като по този начин се намали нестабилността на цените и се противодейства на покачването на цените на енергията, което представлява значителен дял от увеличението на процента на инфлация; призовава Комисията да прилага правилата в областта на конкуренцията в енергийния сектор, като взема предвид целите на Зеления пакт, за да се създадат еднакви условия на конкуренция за различните технологии и иновации в енергийния сектор;

Отговор на ЕС във връзка с чуждестранните субсидии

26. подчертава, че е важно да се справим с нарушаващите конкуренцията чуждестранни субсидии, които вредят на еднаквите условия на конкуренция на вътрешния пазар на ЕС, и приветства предложението за регламент относно чуждестранните субсидии¹³, което е от значение например в случаите, когато субсидирано дружество възнамерява да участва в процедури на ЕС за възлагане на обществени поръчки; подчертава, че дружествата от държави извън ЕС, които се възползват от държавна помощ или други субсидии, могат потенциално да нарушат конкуренцията на вътрешния пазар и да понижат нивото му на обслужване и стандартите за защита на потребителите; призовава Комисията в тази връзка да гарантира справедлив достъп до пазара и еднакви условия на конкуренция във всеки засегнат сектор, включително авиацията;
27. изразява загриженост относно ответните мерки срещу дружества от ЕС на глобално равнище, включително риска от огледално отразяване на антисубсидийния принцип, насочен към дружества от ЕС, например при възлагането на обществени поръчки; подчертава, че е от ключово значение да се създадат прозрачни и измерими показатели и процедури за разследване, за да се установи ясна рамка за оценка на нарушаващите конкуренцията въздействия на чуждестранните субсидии;
28. припомня, че емпиричният анализ, извършен във връзка с проучването на ОИСР от 2021 г., е установил, че финансирането под пазарното равнище може да е допринесло за излишния капацитет в редица сектори и че също така изглежда има отрицателна зависимост между субсидиите и производителността на дружествата; отбелязва, че констатациите на ОИСР също така породиха сериозни опасения относно липсата на прозрачност по отношение на финансирането под пазарното равнище; счита, че ЕС следва ефективно да вземе мерки по отношение на тези отрицателни последици от чуждестранните субсидии върху вътрешния пазар, като вземе предвид потенциалните отрицателни въздействия на регулирането, включително административната и регулаторната тежест, ответните мерки и въздействието върху инвестициите и растежа;

¹³ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно чуждестранните субсидии, които нарушават функционирането на вътрешния пазар. COM(2021)0223.

Преглед на политиката в областта на конкуренцията и правилата за прилагане

29. припомня препоръките на Европейската сметна палата (ЕСП)¹⁴, според които Комисията следва да премине към по-активен подход, като събира и обработва значимата за пазара информация по последователен и разходноэффективен начин и подбира случаите за разследване въз основа на ясно претеглени критерии, например като използва точкова система за оценка; подчертава, че е необходимо, в съответствие с препоръките на ЕСП, новите правила да подобрят отчитането на резултатите от действията по прилагане, вместо да се фокусират върху отчитането на дейности;
30. настоятелно призовава Комисията да извърши последваща оценка на решенията си за прилагане, включително въздействието на глобите и санкциите, наложени за антиконкурентно поведение на вътрешния пазар, за да оцени дали са били ефективни и дали са довели до очакваните резултати;
31. припомня, че търсенето на печалба следва да бъде възприето и не следва да бъде заклеймявано като антиконкурентно без обективни и основани на факти причини; припомня, че антиконкурентното поведение е забранено, а хиперконкурентното поведение не е; посочва, че фактът, че конкретна оферта привлича много потребители, защото е изгодна, сам по себе си не е достатъчен повод за безпокойство; призовава Комисията да прави разлика между такова поведение за целите на прилагането на антитръстовото законодателство;
32. отбелязва, че през 1980 г. дялът на Китай в световната икономика беше 2,3%, на САЩ – 21,3 %, а на сегашния ЕС-27 – почти 26%; отбелязва обаче, че през 2020 г. дялът на Китай достигна 18,3%, на САЩ спадна до 8%, а на ЕС – до 15%; подчертава, че без икономически растеж ЕС не може да очаква да подобри здравеопазването, образованието, научните изследвания или опазването на околната среда на вътрешния пазар; призовава Комисията да анализира основните недостатъци на политиката в областта на конкуренцията, включително въздействието на прекомерната административна тежест и на липсата на правна сигурност и протекционистки мерки на равнището на ЕС и на национално равнище;
33. изразява съжаление, че броят на фирмите „еднорози“ в ЕС е доста ограничен в сравнение с други развити региони или държави; настоятелно призовава Комисията да анализира регулаторната среда в най-успешните държави и да публикува най-добрите практики; освен това призовава Комисията да въведе промени за подобряване на политиката в областта на конкуренцията на вътрешния пазар с цел създаване на по-благоприятна среда за предприятията, включително новосъздадените предприятия, предприемачите и иноваторите;
34. припомня доклада на Международния валутен фонд от 2021 г. относно конкуренцията, иновациите и приобщаващия растеж, който гласи, че конкуренцията и основаният на иновации растеж са от решаващо значение за

¹⁴ Специален доклад № 24/2020 на Европейската сметна палата, озаглавен „Контрол върху концентрациите в ЕС и антитръстови производства на Комисията – надзорът върху пазара трябва да се засили“, 19 ноември 2020 г.

повишаването на производителността и подпомагането на широкообхватния растеж; отбелязва, че в доклада също така се посочва, че политиките в подкрепа на иновациите биха могли също да подобрят динамиката на бизнеса и да намалят пазарната мощ.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	28.2.2022
Резултат от окончателното гласуване	+: 38 -: 1 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Alex Agius Saliba, Andrus Ansip, Brando Benifei, Markus Buchheit, Andrea Caroppo, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Deirdre Clune, David Cormand, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Jean-Lin Lacapelle, Maria-Manuel Leitão-Marques, Morten Løkkegaard, Antonius Manders, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann, Marco Zullo
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Clara Aguilera, Marc Angel, Marco Campomenosi, Malte Gallée, Francisco Guerreiro, Barbara Thaler, Kosma Złotowski

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

38	+
ECR	Eugen Jurzyca, Kosma Złotowski
ID	Marco Campomenosi
PPE	Andrea Caroppo, Deirdre Clune, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Barbara Thaler, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Renew	Andrus Ansip, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Morten Løkkegaard, Róza Thun und Hohenstein, Marco Zullo
S&D	Alex Agius Saliba, Clara Aguilera, Marc Angel, Brando Benifei, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, René Repasi, Christel Schaldemose
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Malte Gallée, Alexandra Geese, Francisco Guerreiro

1	-
NI	Miroslav Radačovský

3	0
ID	Markus Buchheit, Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“